

29.4.2026

Vaasan hallinto-oikeus
vaasa.hao@oikeus.fi

PÄÄTÖKSET, JOIHIN HAETAAN MUUTOSTA

Lupa- ja valvontaviraston päätökset 23.3.2026
nro 114/2026, LVV-U/22360/2026 Tekstiilikuitutehtaan
ympäristölupa, jätteen luokittelun päättymisen ja toiminnan
aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Kemi
sekä
nro 115/2026, LVV-U/20045/2026 Veitsiluodon teollisuusalueen
jätevedenpuhdistamon ympäristölupa ja toiminnan aloittaminen
muutoksenhausta huolimatta, Kemi

Päätöksiin haetaan muutosta yhdellä valituksella, koska ne koskevat
saman prosessin eri vaiheita.

VALITTAJAT

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry
Vesiluonnon puolesta ry

PROSESSIOSOITE

Toiminnanjohtaja Sisli Piisilä
Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
Rovakatu 23, huone 223, 96100 Rovaniemi
040 823 2443

lappi@sll.fi

SELVITYS VALITUSOIKEUDESTA:

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piirin sääntöjensä mukainen tarkoitus on edistää toiminta-alueellaan Lapin piirissä luonnon- ja ympäristönsuojelua. Piirin kotipaikka on Rovaniemi. Piiri toimii Lapin alueella, jonka rajat liittovaltuusto vahvistaa. Lapin piirin rajat noudattavat Lapin maakunnan rajoja.

Kemin Seudun luonnonsuojeluyhdistyksen tarkoituksena on sääntöjensä mukaan edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua toiminta-alueellaan. Yhdistyksen toiminta-alue käsittää Kemin kaupungin sekä Keminmaan, Tervolan ja Simon kunnat.

Vesiluonnon puolesta ry on vakuutusosoikeudellinen valtakunnallisena vesiensuojeluyhdistyksenä. Sen tarkoituksena on Suomen vesien, vesialueen sekä pintavesien ja pohjavesien laadun, puhtauden sekä luonto- ja virkistyskäyttöarvojen turvaaminen pyrkimyksenä veden erinomainen laatu. Vesiä ovat kaikki sisämaan, rannikon, saarien ja saariston vedet. Yhdistys suojelee myös Suomen pohjavesiä.

MÄÄRÄAIKA

Päätökset on annettu 23.3.2026. Valitusaika on 30 + 7 päivää.
Valitusaika päättyy 29.4.2026.

JOHDANTO

Päätökset koskevat teknisesti ja toiminnallisesti yhtenäistä kokonaisuutta, jossa kokeellisen tekstiilikuitutehtaan jätevesikuorma käsitellään jätevedenpuhdistamalla ja johdetaan edelleen vesistöön.

Lupa-asiakirjat vaikuttavat kuvaavan uutta kokeellista prosessia, jossa mittausten sijasta tuloksia arvioidaan tai arvaillaan. Tekstiilikuitutehtaan raaka-aineen laatu vaihtelee, ja sen käsittely on monimutkainen uusi prosessi, joka sisältää lukemattomia uusia raaka-aineperäisiä haitta-aineita. Kierrätysraaka-aineen karakterisoinnin tiedot puuttuvat. Kuinka suuri määrä vaatetta on testattu? Mistä maista? Montako näytettä? Mitkä aineet on analysoitu? Missä skaalassa prosessikokeita on tehty? Onko koko prosessi tehty pilot plant -tasolla? Kierrätysvaatteissa kasvaa mm. kiinalaisten nettikauppojen tuonnin osuus voimakkaasti.

Prosessi voi päätyä syntyvien pitoisuuksiltaan pienempien ja myös suurempien sivutuotteiden osalta äärimmäisen monimutkaiseksi. Tuotteiden ja sivutuotteiden erottaminen eri vaiheissa voi olla haastavaa ja johtaa sivutuotteiden kumuloitumiseen. Näiden tuotteiden hallitseminen puhdistamolle on epävarmaa.

Eri vaiheiden tuotteiden puhdistus ja reagenssien pääseminen puhdistusprosessista osin seuraavaan vaiheeseen voi aiheuttaa yllättäviä ongelmia. Eri jätevesifraktioiden haitta-aineet ja reagenssit voivat myös reagoida. Mahdollisesti näitä on huomioitu, mutta ongelmista pitäisi olla kattavat selvitykset. Tämän sijasta luvista voidaan päätellä, että hankkeessa on merkittäviä epävarmuuksia. Puhdistamon luvasta ilmenee, että prosessiveden soveltuvuutta aiotaan testilla puhdistamalla ja tarkkailla tehostetusti, mikä on kestäväntöntä huomioiden haitta-aineisiin liittyvät riskit.

Hankkeiden päästöjä ja ympäristövaikutuksia ei voida arvioida erillisinä, ja myös lupaharkinta on tehtävä yhtenä kokonaisuutena. Päästöjen arviointi vaikeutuu, kun luvanvarainen toiminta ja siihen liittyvät selvitykset on jaettu kahdelle erilliselle laitokselle. Tämä hämärtää päästöjen määriä ja vaikutuksia sekä kokonaiskuvan arviointia. Luvituksessa vesistöpäästöjä ja niihin liittyviä selvityksiä tarkasteltiin osittain erillisinä kokonaisuuksina siten, että osa tarkastelusta kohdistuu laitoksen omiin päästöihin ja osa keskitetyn vedenpuhdistamon käsiteltäviin vesiin. Selvitys antaa osaltaan ymmärtää, ettei haitallisia jätevesiä ja -aineita olisi, ja toisaalta, että keskitetty vedenpuhdistamo vastaa vesistä ja puhdistaa ne. Luvitusprosesseissa teollisuusjätevesisopimuksia on esitetty ikään kuin ympäristölupien vesipäästöjen käsittelyn korvaavana menettelynä tehtaiden jätevesien käsittelyyn, mikä ei ole asianmukainen menettely. Ympäristövaikutusten lainsäädännössä luvanvaraisiksi määritettyjen aineiden joukko on laajempi kuin prioriteettiaineet.

Lupaharkinnassa tulee huomioida,

- 1) että luvanvaraiset aineet ovat laillisesti luvanvaraisia myös viemäriin laskettaessa,
- 2) että YVA tulee tehdä, jotta voidaan varmistua päästöistä ja niiden vaikutuksista kokonaisuudessaan, sekä
- 3) onko Natura-arvioinnissa mahdollista saavuttaa varmuutta, ettei hankkeesta aiheudu luontoarvojen heikentymistä tilanteessa, jossa osa merkittävistä päästöistä on tunnistamatta tai niiden määrään ja vaikutuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta.

Keskitettyjen puhdistamojen ideana on usein erilaisten jätevesien sekoittaminen siten, että yksittäisten haitta-aineiden pitoisuudet voivat laimentua alle ympäristönormien. Pitoisuuksien laimeneminen ei tarkoita sitä, että

kokonaiskuormitus vähenisi. Kokonaiskuormitus vesistöön voi kasvaa ja osa haitta-aineista voi säilyä, kertyä sedimentteihin tai rikastua eliöihin tai ravintoaineketjuihin. Lisäksi osa puhdistamon haitta-aineista siirtyy puhdistusprosessissa lietteisiin ja muihin jätteisiin, joiden ympäristökuormitus siirtyy käsiteltäväksi toisaalla. Keskitettyjen puhdistusratkaisujen ympäristöluvituksessa on huomioitava kokonaisuutena purkuvesien pitoisuudet ja sivuvirrat sekä pitkäaikaisvaikutukset vesiekosysteemiin. Puhdistamolle johdettavien jätevesien monimutkainen kokonaisuus on monimutkaisempi kuin yksittäisten päästölähteiden ympäristöluvitusta ja edellyttää laajempaa ja tarkempaa vaikutusten arviointia.

VAATIMUKSET ja lyhyet perustelut

Ensisijaiset vaatimukset

1. Toiminnanaloitusluvat tulee kumota.

Prosessi on kokonaisuutena kokeellinen ja haitta-aineita ei voi siten tietää kattavasti. Seurauksena voi olla esimerkiksi sedimenttien pitkäaikaista pilaantumista ja haittoja ravintoketjujen huipuilla oleville eliöille (ihminen, petolinnut, hylkeet).

Toiminta tuottaisi erityisen vaarallisia kemikaaleja, jotka sisältävät merkittäviä ympäristö- ja terveysriskejä. Näitä kemikaaleja ovat PFAS-kemikaalit, mikromuovit, väriaineet sekä kemialliselta nimeltään ja koostumukseltaan sallitut aineet, kuten vedenpuhdistuksessa polymeerit, sekä raaka-aineista (ja tuotteista) vapautuvat viimeistelykemikaalit. Prosessi voi tuottaa haitallisia alkuaineita, joita ei selvitetty/ennakoitu raaka-aineista ja prosesseista riittävästi, kuten alumiini ja hopea.

Mallinnetut perfluoroyhdisteet (PFAS-pitoisuudet) ylittävät EUn vuosikeskiarvonormin vesistöissä. Hopean määritysraja kokeissa on voinut olla liian suuri suhteessa ympäristölaatusnormeihin. Kemikaaliluettelosta on salattu aineita. KARBAMYLOINTIPROSESSI tekee tyypillisesti hydroksyyli- tai amiiniryhmiä käsittävistä orgaanisista haitta-aineista johdoksia, joita ei tunnisteta analytiikassa ja joiden vaikutuksia ei tiedetä ja jotka voivat olla alkuperäisiä toksisempia tai biokertyvämpiä rasvaliukoisuuden vuoksi.

2. Luvat tulee kumota.

Toiminnan ympäristö- ja terveysriskit ovat ilmeisiä ja pitkäaikaisia. Viittaamme edelliseen kohtaan. Luvat eivät perustu riittävään selvitykseen:

- Prosessi vaikuttaa olevan keskeisiltä osin sekä kokonaisuutena kokeellisesti tutkimatta.
- Ympäristövaikutusten arviointi puuttuu.
- Natura-tarveharkinta on ilmeisen puutteellinen.

3. Valittajien oikeudenkäyntikulut tulee korvata 1800 eurolla käsittäen 1200 euroa asiantuntijatyötä sekä 600 euroa yhdistysten muita selvityksiä.

Valitus perustuu viranomaisen ilmeisiin virheisiin. Kokeellisen toiminnan teollisuuslaitosta ei voi luvittaa puutteellisin selvityksin. Tämä rinnastuu Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen Kaidin ympäristöluvasta, Liite 2, sekä toisaalta Talvivaaran alkuperäisen luvituksen puutteelliseen suunnitteluun, joka on johtanut yhtiön konkurssiin sekä ympäristökriiseihin ja jatkajan, Terrafamen toistuvasti määräaikaisiin rajoitettuihin lupiin vesi- ja jätevaikutusten johdosta.

Toissijaiset vaatimukset

Katsomme, että lupia ei voida hyväksyä. Jos näin kuitenkin kävisi, lupia tulee korjata seuraavasti:

4. Lupiin tulee täydentää puuttuvilta osilta seuraavat päästöaineet viemäriin ja vesistöön sekä niiden kattavasti ympäristölaatunormeihin perustuvat raja-arvot.
 - a. PFAS-aineet,
 - b. muovien monomeeriset ja polymeeriset haitta-aineet, kuten polyakryyliamidin oligomeeri ja akryyliamidi, polystyreeniin, elastaaniin, nailoniin, kumiin ja muihin perustuvat monomeeriset ja polymeeriset haitta-aineet ja mikromuovit, erityisesti tereftalaatti ja hajoamistuotteet, haitalliset polyesterin mikromuovit, liite 3.
 - c. muut raaka-aineista johtuvat ftalaatit,
 - d. bromatut palonestoaineet,
 - e. alkyylifenolit,
 - f. muovien ja kumien hapettumisenestoaineet,
 - g. karbamointiprosessista johtuvat haitalliset sivutuotteet, kuten syanaatit, sekä orgaanisten haitta-aineiden karbamoyyli johdokset. Etyleeniglykolin karbamoyyli johdokset.
 - h. edellisten mahdolliset karbamointiprosessista tulevat johdokset,
 - i. AOX -aineet johtuen selluloosa raaka-aineesta,
 - j. alumiini ja hopea,

- k. Lukuisat POP-aineet ja niitä vastaavat oligomeerit ovat vakavia, kertyviä terveysuhkia. Akryyliamidi on laatuunormiaine.
 - l. Mahdolliset polymeeriflokkulantit ja haitalliset kuitujen viimeistelyaineet.
 - m. Mahdolliset ympäristölle haitalliset ja vaaralliset, haisevat ja myrkylliset yhdisteet, joita voi syntyä prosessin sivutuotteina
 - n. Biologisen puhdistamon toimintaa haittaavat ja päästöjä lisäävät aineet johtuen erilaisista raaka-aineiden laaduista sekä näiden muutoksista
5. Prosessivaiheiden jälkeen kertyvien ja vedenpuhdistukseen kertyvien sivu- ja epäpuhtaustuotteiden laadusta ja määristä, vaikutuksista puhdistamoon sekä ympäristövaikutuksista tulee olla kattavat selvitykset.
 6. Metallit ja alkuaineet tulee selvittää teollisuuden luovissa, kuten mm. Terrafame-Talvivaaran tai Outokummun lupien laajan alkuainekoostumuksen mukaisesti. Selvitykset ovat puutteelliset.
 7. Luvan 114 raaka-aineet nimeltä "viimeistelyaine" sekä vedenpuhdistuksen polymeeri mahdollisine päästöineen ja vaikutuksineen tulee selvittää. Tiedot puuttuvat, mahdollisesti kemikaaliluettelon salattuja aineita.
 8. Lupaun tulee määrätä kaikkien edellisten aineiden tarkkailut sekä Infinited Fiberin että Nevelin laitoksille. Määritysrajan tulee olla 10% ympäristölaatuunormeista. Tarkkailujen tulee olla kattavia, jotta selvitykset voitaisiin tehdä.
 9. Lupaun määrättyt jälkiselvitysvelvoitteet tulee muuttaa vähintään 1 vuosi ennen toiminnan aloittamista lupaviranomaiselle (lupa 115, määräys 26, lupa 114 määräys 37) toimittamiseksi. Selvityksiä tulee täydentää perustuen vaatimusten edellisten vaatimusten selvityksillä. Ympäristön ja kalojen pilaaminen vakavasti vaarallisilla, kertyvillä aineilla on laitonta ja aiheuttaisi huomattavaa ekologista haittaa ja terveysvaaroja.
 10. Luvan 114 lupamääräys 10 tulee korjata johdonmukaiseksi seuraavasti:
"Jätevedenpuhdistamolle ei saa päästää sellaisia aineita, jätteitä tai jätevesiä, jotka ~~haittaavat merkittävästi~~ **voivat häiritä tai haitata** puhdistamon toimintaa tai puhdistamolietteen käsittelyä.
 11. Luvan 114 lupamääräys tulee korjata seuraavasti:

Puhdistinlaitteiden häiriötilanteita saa olla enintään ~~240~~ **12** tuntia minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana.

Perustelu: Häiriötilanne voi olla erittäin vaarallinen ihmisille ja ympäristölle. Häiriötilanteiden vähentämisen selvitys tulee käsitellä lupa-asiana.

12. Luvan 115. lupamääräys 9. Päästö- ja kuormitus rajoihin tulee lisätä selvitysten perusteella ympäristölaatumien mukaiset rajat ja kuormitusarvot perfluoraineet (PFAS), ftalaatit, hopea, alumiini, bromatut yhdisteet, alkyylifenolit ja näiden johdokset mahdollisesti erillisine rajoineen . Näistä tulee siten selvitysten perusteella määrittää myös prosessissa syntyvät johdokset vaikutuksineen.
13. Luvan 115 lupamääräys 25. Tehostettu tarkkailu tulee järjestää ensin pienemmän skaalan pilotlaitoksesta ennen toimintaa ja tämän jälkeen arvioida tarve. Toiminnan aikana järjestettävässä tehostetusta tarkkailussa tulee mitata prosessia erityisesti kun käytetään kierrätysraaka-ainetta ja korreloida tulokset raaka-aineiden koostumusanalyysihin. Mitattaville aineille on määritettävä määritysrajat jotka ovat 10% ympäristölaatumista.
14. Luvan 115 lupamääräys 26. Jälkiselvitys ei sovellu ko. aineille valtioneuvoston asetuksen 1022/2006 mukaisten aineiden, AOX-yhdisteiden, kuparin sekä mikromuovien pitoisuudet. Aineet on selvitettävä ennen toiminnan alkua mahdollisimman kattavasti.
15. Laitokset on määrittävä toimittamaan onnettomuuksien varautumissuunnitelmat uuteen ympäristölupahakemukseen. Erityisesti tehtaalla tulee toimittaa varautumissuunnitelma ammoniakkiveden vuotojen varalta.

PERUSTELUT

Viittaamme Vaasan Hallinto-oikeuden Kaidi-päätökseen 22/0010/2 22.8.2022.

Siitä poiketen päästöarviot eivät vaikuta perustuvan edes pilot-tason tutkimuksen. Keskeinen selvitettävä asia on myös raaka-aineiden laadut ja niiden valvontamenetelmät. Erittäin haitallisten prioriteettiaineiden ja vastaavien lisäksi prosessi voi tuottaa aivan uusia haitta-aineita tai peittää johdoksina keskeisten haitta-aineiden määriä analytiikassa. Luvassa ei ole selvitystä, johon päästöt perustuvat ja niistä voisi varmistua, ja tehtaalla tehtäisiin jälkikäteen vesistössä näitä selvityksiä.

„..viitaten myös edellä hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetyn aineiston sekä hakemuksen laatimisessa käytettyjen laskenta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien yleispiirteisyydestä ja epävarmuuksista todettuun, että hakemuksessa ilmoitetut tiedot erityisesti laitoksen prosessijätevedestä niin päästöjen muodostumisen kuin niiden koostumuksen ja puhdistamisen osalta ovat jääneet liian yleiselle ja epävarmalle tasolle luvan myöntämisen edellytysten harkitsemiseksi ja keskeisten lupamääräysten antamiseksi.

Luvan saaja on valituksenalaisessa lupapäätöksessä määrätty tekemään luvan myöntämisen edellytysharkinnan jälkeen sekä erityistä selvitystä koskevan määräyksen että päästötarkkailua koskevan määräyksen perusteella osin sen sisältöisiä selvityksiä toiminnan aiheuttamista päästöistä, joita koskevien tietojen on oltava lupaviranomaisen käytettävissä jo lupaharkinnassa vähintäänkin luvanhakijan esittämänä ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 ja 3 momentin mukaisena perusteltuna arviona.”

Epävarmuuksia prosessissa ja puhdistusmenetelmissä

Prosessi vaikuttaa suurelta osin kokeelliselta, ja se tulee selvittää tutkia ensin pienemmässä pilot-mittakaavassa.

1. Raaka-aineet käsittävät laajan kemikaalicoctailin, ml. ilmoitettujen aineiden lisäksi esim. ainakin noin 50 säädeltyä väriainetta ja tuntemattoman määrän ns. viimeistelyaineita.
 2. Raaka-aineet altistetaan happo- ja emäshajotukselle pilkkoen osin haitta-kemikaaleja johdoksiksi, myös synteettisiä kankaita mikromuoveiksi ja monomeereiksi ja sitten
 3. Edellisen seoksen hydroksyyli- ja amiiniryhmiä sisältävät aineet reagoivat edelleen urean kanssa. Osa tekstiilien mikromuovi- sekä haitta-aineista reagoi selluloosan käsittelyssä ja syntyy niiden karbamoyyli johdoksia, jotka voivat olla alkuperäisiä haitta-aineita vaarallisempia ja muuttua analytiikalla tunnistamattomiksi. Edelleen ainakin puuvillan selluloosakuitujen pilkkomisesta johtuvat sokerit ja niiden oligomeerit voivat reagoida syanaattien ja amiinien kanssa. Liitteessä 4 on selvitystä kohtien 3-5 sivureaktioista.
 4. Edellistä seosta käsitellään osan metallien poistamiseksi rikkivedyllä.
- Tekoälyn arvion mukaan orgaaniset palonestoaineet voivat reagoida hitaasti, mutta

nopeammin emäksisessä pH:ssa. Hydrolyyseissa vapautuvat sokerit/oligomeerit tai niiden ammoniumjohdokset voivat reagoida rikkivedyn kanssa kuluttaen rikkivetyä ja muodostaen haisevia yhdisteitä.

5. Perinteistä selluteollisuuden prosessivettä merkittävästi monimutkaisempi tuoteseos käyttäytyy arvaamattomasti biologisella puhdistamolla? Luvassa kerrotaan, että puhdistamoa haittaavat aineet pitäisi kerätä talteen, mutta miten tämä käytännössä onnistuu? Mistä tiedetään, mitkä aineet haittaavat puhdistamoa? Miten nämä on testattu kattavasti? Typen ja rikkivedyn sekä sokerialdehydien reaktiotuotteet voivat johtaa puhdistamolietteen turpoamiseen ja karkaamiseen vesistöön tai puhdistamon toiminnan heikkenemisen, ks. tekoälyliite. Onko jätevesien biologinen puhdistus tutkittu kattavasti erilaisilla prosessi- ja raaka-ainevariaatioilla? Onko jätevesien tarkkailuissa riittävät aineet puhdistamon turvaamiseksi?

Jos ongelma havaitaan vasta puhdistamolla, miten varmistetaan, että vesistöön ei tule kohtuutonta häiriöpäästöä? Puhdistamolla pitäisi olla valmius kerätä pilaantuneet vedet erikseen toisenlaista puhdistusta varten, ja tästä pitäisi olla lupamääräykset.

6. Epätavalliset sivutuotteet tuotteen valkaisusta otsonoinnilla jne.

Lupa vaikuttaa olevan kokeellinen, ja sen vaikutukset tulisivat todennäköisesti ilmi vasta toiminnan alettua. Kemin Kaidin-luvassa oli vastaavaa kokeellisuutta, ja Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi sen. Talvivaaran luvat ja ympäristökriisit osoittavat, että huonosti suunniteltuja prosesseja ja laitoksia ei pidä ottaa käyttöön ilman kunnollisia koelaitostason tutkimuksia.

Puhdistusprosessien epävarmuuksista

Puhdistamon lupa

Lupasivulla 144 kerrotaan suoraan, että kemiallisesta esikäsittelystä ei ole kokemusta ja siksi mereen johdettavaa vettä tarkkailtaisiin tarkemmin.

”Jätevedenpuhdistamolle tullaan johtamaan jätevesiä tekstiilikuitutehtaalta, jonka jätevesien kemiallisen esikäsittelyn toimivuudesta ei ole vielä kokemusta. Mereen johdettavan puhdistetun jäteveden laadun tarkkailemiseksi sekä lupamääräyksen 9 noudattamiseksi on luvan saajalle määrätty erillinen tehostettu tarkkailu sen jälkeen, kun esikäsiteltyjen jätevesien johtaminen tekstiilikuitutehtaalta alkaa. Tehostetusta tarkkailusta voidaan luopua valtion valvontaviranomaisen hyväksynnällä, jos jätevesien käsittely todetaan riittävän tehokkaaksi ja mereen johdettavan jäteveden laatu on vakiintunut.”

Tehtaan lupa

Tehtaan luvassa arvioidaan, että mikromuovit saostuisivat sinkkisulfidin mukana. Tämä vaikuttaa arvailulta, ja asiasta pitäisi olla näyttö. Jos näin olisi, niin sinkkisulfidisivutuote voisi kontaminoitua.

Raaka-aineiden epävarmuuksista

Vaateraaka-aineiden selvitykset

Tehtaan luvassa kerrotaan vaatteiden olevan EU-maista ja lähtökohtaisesti EUn hyväksymiä. Tämän vuoksi haitallisimpien kemikaalien määrät perustuisivat enemmän vanhempiin vaatteisiin.

Kuitenkin yhä suurempi määrä vaatteita, kuten ns. pikamuoti tilataan suoraan Kiinasta. Tutkimus 2025 ja MOT-dokumentti osoitti, että merkittävässä osassa näitä mm. Shein-yhtiön vaatteita on haitallisia kemikaaleja, liitteet 3a ja 3b. MOT TV-dokumentissa kerrotaan Ruotsissa analysoitavan ainakin noin 50 säädeltyä väriainetta.

Tehtaan luvista ilmenee, että on mahdollisesti ongelmallisia viimeistelyaineita, joita vielä lisättäisiin myös suunniteltuihin tuotteisiin.

Kiinasta Eurooppaan tuotavien Shein-vaatteiden määrä on merkittävä, alkuvuonna 2025 keskimäärin 147 miljoonaa käyttäjää kuukaudessa, liite 3a. Tämä tarkoittanee muutamaa miljardia vaatetta vuodessa, jos asiakas ostaa useamman vaatteiden kerralla ja yli 10 vaatetta eurooppalaista kohden (300 miljoonaa asukasta, 2 kappaletta 2 asukas).

ELY-keskuksen lausunto lupa 114:

”ELY-keskus katsoo, että raaka-aineena käytettävän tekstiilijätteen mukana voi tehtaalle päätyä sellaisia haitta-aineita, joita toiminnan suunnitteluvaiheessa ei vielä ole tunnistettu. Jätevedenpuhdistamolle johdettavien vesien laadun sekä kuormitukseen liittyvien epävarmuuksien takia luvan hakijalle tulisi asettaa velvoite kemiallisessa prosessissa käsiteltävän jäteveden sekä jätevedenpuhdistamolle johdettavan jäteveden haitta-aineita koskevalle selvitykselle viimeistään kolmen vuoden kuluessa toiminnan käynnistämisestä.”

ELY-keskuksen lausunto lupa 115

”ELY-keskus esittää näkemyksensä, että tekstiilikuitutehtaan jätevesien mukana jätevedenpuhdistamolle voi tulla sellaisia haitta-aineita, joita toiminnan suunnitteluvaiheessa ei vielä ole tunnistettu. Jätevedenpuhdistamolle johdettavien

vesien laadun sekä mereen johdettavaan kuormitukseen liittyvien epävarmuuksien johdosta luvan hakijalle tulisi asettaa velvoite puhdistamalla käsiteltävän jäteveden sekä jätevedenpuhdistamolta mereen johdettavan veden haitta-aineita koskevalle selvitykselle viimeistään kolmen (3) vuoden kuluessa toiminnan käynnistämisestä.”

Monin tavoin äärimmäisen vaarallisten ja kertyvien PFAS-yhdisteiden mallinnetut vesistöpitoisuudet ovat kohtuuttoman korkeat ja niiden selvityksen raaka-aineiden osalta ovat puutteelliset.

Mallinnettu päästöpitoisuus ylittää EU-vuosikeskiarvonormin

Luvassa kerrotaan, että päästöjen arvioidaan laimenevan merellä mutta ylittävän keskiarvo EU-laatunormin s 76-77.

Merivesifaasin pitoisuudet ovat tyypillisesti ng/l -tasolla, ja sedimentissä usein vieläkin alhaisemmat. Jos meriveden pitoisuudet olisivat keskimäärin tasolla 0,11 ng/l ja jätevesivaikutus nostaisi pitoisuutta arvioidusti purkualueella (+0,3 ng/l), pitoisuustaso jäisi silti selvästi alle asetuksen mukaisen ympäristölaatunormin (MAC-EQS). **Jos kuormituslisäys olisi jatkuvaa tasolla 0,3 ng/l, vuotuinen keskipitoisuus saattaisi nousta hieman AA-EQS-normia suuremmaksi.** Lainsäädännöllisesti katsottuna tällä ei olisi merkitystä, koska AA-EQS -laatunormia ei ole kansallisessa asetuksessa 1022/2006, eikä sitä ole ehdotettu lisättäväksi ko. asetukseen.

Edellä esitettyjen laskennallisten arvioiden perusteella jätevedenpuhdistamon kuormitus ei nosta meriveden PFOS-pitoisuutta asetuksenmukaista MAC-EQS -laatunormia suuremmaksi.

SYKE on päättänyt, ettei normia otettaisi käyttöön, vaan pitoisuuksia mitattaisiin kaloista. Normi on EU:ssa hyvin perusteltu. Sen valvonta aiheuttaa kuluja, mutta tehokas valvonta kaloista olisi monin verroin kalliimpaa ja tulisi myöhässä. Kaloista tehtävät tarkkailut tulisivat todennäköisesti olemaan liian suppeita ja niissä vaikutukset näkyvät yleensä viitteellä. Lisäksi tarvittaisiin suurehkoja määriä tasakokoisia/ikäisiä kaloja, mikä on tarkan seurannan haaste elohopealle kaloissa. Riski on, että mittauksia on laajemmin merestä vähän, eikä alueelta ole perustilaa.

PFAS-/PFOS-pitoisuuksien määrästä ei ole riittävää tietoa fluorattuja aineita sisältävien vaatteiden (Gore-tex ym. kosteussuojatut) lajittelun osalta.

Lupa 115

PFOS-yhdisteen tai PFAS-yhdisteiden päästö on mallinnus, jonka tulos perustuu lähtöraaka-aineen PFAS-aineiden hyvään lajittelutulokseen, josta ei kuitenkaan ole riittävää tietoa.

POP ja PFAS -yhdisteitä ei ole perustilatutkimusta kaloissa alueelta

Tämä on vakava ongelma tarkkailun suhteen.

Luvituksessa viitataan Kemijoen POP-/PFAS-yhdisteiden pitoisuuksiin, sivu 59, kursiivi lisätty. Alueella ei siis ole tehty perustilatutkimusta POP/PFOS-aineiden osalta. Perustila tulee selvittää tarkkailua varten sekä vedestä että eri kalalajeista ja relevanteista kudoksista. Ravinnon suhteen kalojen liha ja esimerkiksi ruokakäytössä olevat mädit ja mateen maksa ovat ihmiselle oleellisia, mutta eläimet käyttävä kaloja kokonaisina. Haitta-aineiden kertyminen eri kalalajin kudoksiin kuten sisäelimiin on tärkeää kalan terveyden ja ekologisen tilan kalamuuttujan osalta..

Vaikutukset meriveden POP-yhdisteiden pitoisuuteen

Tekstiilikuitutehtaalta jätevedenpuhdistamon kautta purettavien jätevesien sisältämien POP-yhdisteiden (alkyylifenolien ja niiden etoksylaattien, ftalaattien sekä perfluorattujen yhdisteiden summapitoisuudet) kuormitusmääristä nykytilassa ei ollut saatavilla lähtötietoja, pois lukien perfluorattujen yhdisteisiin lukeutuvan perfluoro-oktaanisulfonihapon ja sen johdannaisten (PFOS) osalta, joiden pitoisuuksia myös Kemijoen vedestä on Suomen ympäristökeskuksen toimesta selvitetty."

Päästöä verrataan koko Kemijoen laskennalliseen päästöön. Tämä ei Ajoksen suhteen ole todennäköisesti relevanttia, koska toiminta-alue sijoittuu melko kauas Kemijoen suulta ja virtaus Perämeren rannikolla on rantaa pitkin vastapäivään. Ks. sivu 52, 3. kappale:

"POP-yhdisteitä ei ole aikaisemmin tutkittu Veitsiluodon teollisuusalueen jätevesistä tai velvoitetarkkailun yhteydessä. POP-yhdisteiden osalta voidaan todeta, että tämän hankkeen PFOS-kuormitus vesistöön on arvioitu olevan enintään 0,14 kg/a, mikä tarkoittaa noin 4 prosentin osuutta Kemijoen mukanaan tuomasta PFOS-kuormituksesta."

Vertailu tehdään virheellisesti vertaamalla laskennallisvuosikeskiarvoa maksimipäästön normiin, ks lupa sivu 50.

annettu.

	Vesistöön johdettava kuormitus (kg/d)	Pitoisuus mereen virtaamalla 8 000 m ³ /d (µg/l)	MAC- EQS Merivedet ja muut pintavedet (µg/l)
Alkyyliifenolien ja niiden etoksyylaattien summapitoisuus	0,00033–0,0036	0,04–0,5	Ainoastaan 4-nonyyliifenolille asetettu raja-arvo 2
Perfluorattujen yhdisteiden summapitoisuus (sis. PFOS)	0,0015–0,01	0,2–1,3	Ainoastaan PFOS asetettu raja-arvo 7,2
Perfluoro-oktaanisulfo-nihappo ja sen johdannaiset (PFOS)	0*–0,0004	0–0,05	7,2
Bromatut difenyylietterit**	0,0000004–0,000003	0,00005–0,0004	0,014
Ftalaatit	0,0034–0,007	0,4–0,9	Ei sovellettavia raja-arvoja

* Alle määrittäysrajan

** Jätevesistä todettu myös muita kognerejä kuin Valtioneuvoston asetuksessa 1022/2006 eritellyt 28, 47, 99, 100, 153, 154.

Hankkeen kuormitusarviossa huomioitu kaikkien tunnistettujen yhdisteiden summapitoisuus.

Teollisuusjätösopimus mahdollisena vedenpuhdistusmenettelynä?

Lupamääräys 9 lupa 114, esittää seuraavaa:

”Toiminnassa muodostuvat jätevedet on käsiteltävä hakemuksen mukaisesti tai vastaavalla parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisella menetelmällä ennen johtamista käsiteltäväksi Veitsiluodon teollisuusalueen jätevedenpuhdistamolle tai muuhun laitokseen, jonka ympäristöluvassa tekstiilikuitutehtaan esikäsitellyn jäteveden käsittely on hyväksytty.

Luvan saajan on tehtävä vastaanottavan jätevedenpuhdistamon kanssa teollisuusjätevesisopimus, joka on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle ennen laitoksen toiminnan aloittamista.”

Lupamääräyksessä 10, lupa 114 on funtionaalisesti määritetty tuntemattomia jäteaineita, jotka **haittaavat merkittävästi** vedenpuhdistamon toimintaa. Nämä pitää kerätä erikseen. Johtuen jäteaineiden heterogeenisuudesta näitä ei tällä lupakäsittelyllä voida tietää ennakolta. Lupaviranomainen haluaa varmistaa laitoksen toiminnan tällaisessa tilanteessa. Todennäköinen seuraus olisi, että ainakin ensimmäisiä kertoja prosessia voimakkaasti häiritsevät aineet sotkisivat biologisen prosessin ja puhdistamolta tulisi suuria päästöjä. Toisaalta lupamääräys on epäselvä, luvassa ei ole määritetty, mitä tarkoittaa puhdistamon prosessin merkittävä haitta.

Toimintaa estävät päästöt voivat tulkinnasta riippuen haitata puhdistamon toimintaa joltain osalta, joka tulkitaan ei-merkittäväksi. Tällainen tilanne voi johtaa hallitsemattomaan päästöön.

Lainaus:

”Jätevedenpuhdistamolle ei saa päästää sellaisia aineita, jätteitä tai jätevesiä, jotka haittaavat merkittävästi puhdistamon toimintaa tai puhdistamolietteen käsittelyä. Sellaiset poikkeukselliset jätevesijakeet, jotka voivat aiheuttaa biologisen jätevedenpuhdistamon toiminnan häiriintymistä, on kerättävä tekstiilikuitutehtaan keräyssäiliöön ja edelleen laitokseen, jonka ympäristöluvassa kyseisten jätevesien käsittely on hyväksytty.”

Perustelu vaatimukset 9 ja 10

Tekstiilikuitutehtaan toiminnanharjoittajan ja Veitsiluodon teollisuusalueen jätevedenpuhdistamon toiminnanharjoittajan välisellä teollisuusjätevesisopimuksella voidaan varmistaa, että puhdistamolle johdettavat esikäsittelyt jätevedet eivät saa sisältää Valtioneuvoston asetuksen 1022/2006 mukaisia vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita eivätkä aiheuttaa haittaa jätevedenpuhdistamon toiminnalle.

Perustelu lupamääräys 19

Sivutuote natriumsulfaatin kerrotaan menevä muun muassa lasi- ja pesuaineteollisuudelle. Tämä vaikuttaa mahdolliselta. Kuitenkin Umicore-yhtiö Kokkolassa väittää, että natriumsulfaatille ei olisi markkinoita ja sitä ei siksi voida ottaa talteen.

Lupamääräyksessä 19 natriumsulfaatti ei luokiteta jätteeksi, vaikka se ei menisi kriteerien mukaan kaupaksi.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan sekä ammoniakkin vesiliuokselle, jäteveden esipuhdistuksessa syntyvän sinkkisulfidin jatkokäytölle että natriumsulfaatille on edellä mainitun perusteella osoitettava riittävä vakaus.

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet, lupa 114

25. Lupamääräyksessä 6 annetut ilmaan johdettavien päästöjen päästöraja-arvot eivät koske prosessien ylös- ja alasajoa, tuotantoprosessien häiriötilanteita, huolto- ja kunnossapitoaikaa tai puhdistinlaitteiden häiriötilanteita (OTNOC).

Puhdistinlaitteen häiriötilanteeksi hyväksytään laitteen äkillisestä vikaantumisesta, mekaanisesta rikkoutumisesta tai muusta toiminnanharjoittajasta riippumattomasta ennakoimattomasta syystä aiheutuva puhdistinlaitteen toiminnan äkillinen heikentyminen. Häiriötilanteena, jota päästöraja-arvot eivät koske, ei hyväksytä päästötasojen vähittäistä kasvamista muun muassa puhdistinlaitteen normaalin kulumisen tai tukkeutumisen seurauksena tai toistuvista häiriötilanteista johtuvaa puhdistinlaitteen suorituskyvyn alenemista. Ilmaan johdettavien päästöjen puhdistinlaitteiden häiriötilanteissa luvanhaltijan on korjattava puhdistuslaite 48 tunnissa häiriön ilmenemisestä siten, että raja-arvot alittuvat. Puhdistinlaitteiden häiriötilanteita saa olla enintään 240 tuntia minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana. Määräys on laitekohtainen. Luvan saajan on laadittava ja pantava täytäntöön osana ympäristöjärjestelmää riskiperusteinen OTNOC-hallintasuunnitelma, joka sisältää kemianteollisuuden poistokaasujen yhdenmukaisia hallinta- ja käsittelyjärjestelmiä varten laadittujen BAT-päätelmien (WGC-BAT) BAT 3:ssa mainitut tekijät.

26. Häiriö- ja poikkeuksellisissa tilanteissa toiminta on tarvittaessa keskeytettävä ja ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin päästöjen leviämisen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi, tarpeellisen tarkkailun järjestämiseksi maaperän, pohjaveden tai pintaveden pilaantuneisuuden selvittämiseksi sekä tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Vesipäästörajat

Lupa 115 Nevel päästörajoja tarvitsevista aineista puuttuu keskeisiä aineita. Päästö- ja kuormitusrajoihin tulee todennäköisesti lisätä selvitysten perusteella ympäristölaatu normien mukaiset rajat ja kuormitusarvot perfluoraineet (PFAS), ftalaatit, hopea, alumiini, bromatut yhdisteet, alkyylifenolit ja näiden johdokset mahdollisesti erillisine rajoineen. Näistä tulee siten selvitysten perusteella määrittää myös prosessissa syntyvät johdokset vaikutuksineen.

Jälkiselvitykset

Kuten Kaidin luvassa jälkiselvitykset ovat ongelmallisia. Keskeisten haitta-aineiden selvitykset 2 vuoden päästä ovat vielä kovin myöhään. Jos jätevesien vakiintuminen kestää 2 vuotta, niin prosessissa on myös siitä syystä huomattavaa epävarmuutta.

Lupa 115 Nevel

Lupamääräyksessä 25 on jälkisteistä tarkkailua ja määräyksessä 26 on jälkiselvityksvelvollisuuksia mahdollisesti hyvinkin keskeisille aineille.

”26. Luvan saajan on kahden vuoden kuluessa toiminnan aloittamisesta selvitettävä käsitellyssä jätevedessä mahdollisesti esiintyvien valtio-neuvoston asetuksen 1022/2006 mukaisten aineiden, AOX-yhdisteiden, kuparin sekä mikromuovien pitoisuudet. Selvityksen ajankohta on oltava sellainen, että tekstiilikuitutehtaan toiminta sekä johdettavien jätevesien laatu on vakiintunut.”

Varautuminen onnettomuuksiin

Ympäristönsuojelulaki edellyttää riskiarvioita ja varautumissuunnitelmia. Vaasan HaO piti tätä tärkeänä Vantaan Energian vaarallisen jätteen polttolaitoksen luvan hylkäämispäätöksessään 846/2024, 20.6.2024, liite 6.

”Hakemukseen ei ole liitetty ympäristönsuojeluasetuksen 3 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaista arviota toimintaan liittyvistä riskeistä, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista sekä toimista häiriötilanteissa taikka arvion sisältävää ympäristönsuojelulain 15 §:n 2 momentin mukaista riskinarviointiin perustuvaa varautumissuunnitelmaa. Hakemukseen ei ole myöskään liitetty ympäristönsuojeluasetuksen 4 §:n 1 §:n momentin 5 kohdan mukaista suuronnettomuuden vaaran arvioimiseksi laadittua selvitystä. Laitokselle on laadittu pelastussuunnitelma. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 41 on lisäksi määrätty ilman määräaika, että toiminnanharjoittajan on laadittava ajan tasalla pidettävä ympäristöriskinarviontiin perustuva varautumissuunnitelma. Toiminnan luonne sekä ympäristönsuojeluasetuksen 3 §:n 3 momentissa direktiivilaitosten lupahakemuksesta säädetty huomioon ottaen hallinto-oikeus toteaa, että edellä mainittujen, tarkempien riskiarvioiden ja suunnitelmien olisi tullut olla käytettävissä ennakollista luvanmyöntämisedellytysten harkintaa varten jo hakemusvaiheessa.”

Vastaavan tyyppinen ammoniakkiveden vuodon riski on Haminan CNGR-yhtiön luvassa, jonka selvityksessä on esitetty 200 metrin päähän kuolemanvaaran vyöhyke ja n. 1 km:iin asti vakavan vammautumisen vaara, liite 7, ks s 16 ja 45. Esitetyt ilmaisimet tai vaahdon laskeminen altaaseen vähentäisivät riskiä, mutta eivät poista sitä.

Natura-arvioinnin tarve

Luonnonsuojelulain (LSL 9/2023) 34 §:n heikentämiskiellon mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa

merkittävästi heikentää. LSL 35 §:n hankkeiden ja suunnitelmien arviointia koskevan pykälän 1 momentin mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on. Lisäksi lausunto on pyydettävä Lupa- ja valvontavirastolta, jos se ei itse ole luvan myöntävä tai suunnitelman hyväksyvä viranomainen. (27.6.2025/828) [HE 41/2025]

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan Natura-arvioinnin tarve on olemassa, jos objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että hanke vaikuttaa merkittävästi Natura-alueeseen. Tarveharkinnassa on lisäksi otettava huomioon ennalta varautumisen periaate.

Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen perusteella tehdyssä arvioinnissa ei saa olla aukkoja, ja siinä pitää olla täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily asianomaisella suojelualueella suunniteltujen töiden vaikutuksista (ks. C-441/17, *komissio v. Puola*, kohta 114, tuomio C-258/11, *Sweetman ym.*, kohta 44 ja yhdistetyt asiat C-387/15 ja C-388/15, *Orleans ym.*, kohta 50).

Asiassa on suoritettu Natura tarveharkinta, jonka perusteella Natura-arvioinnin tarvetta on tarkasteltu.

ELY-keskus on Infinited Fiber Kemi Oy:n Tekstiilikuitutehtaan ympäristöluvassa (Päätös 23.3.2026 114/2026 LVV-U/22360/2026) todennut Natura 2000-alueiden osalta muun ohella seuraavaa:

”Tarveharkinnassa on käytetty arvioinnin pohjana valmiita luokitteluja (esim. Byron 2000, Söderman 2003). Tämä on Natura-arviointiprosessissa, tarveharkinnassakin, ongelmallista, sillä merkittävän vaikutuksen käsitettä ei tule määritellä mielivaltaisesti vaan sen tulisi perustua objektiivisiin kriteereihin. Tämä on selkeä ristiriita edellä mainittujen viitteiden ohjeistusten ja uudempien Euroopan komission (2018, 2021)

antamien ohjeistusten välillä. Lisäksi tarveharkinnan puutteena voidaan pitää sitä, että tarveharkinta perustuu ainoastaan olemassa oleviin tietoihin Natura-alueen lajeista ja luontotyypeistä. ELY-keskus katsoo, että asianmukaisen arvioinnin kuin myös laajan tarveharkinnankin pohjana olisivat ajantasaiset ja riittävän tarkat lähtötiedot. ELY-keskus toteaa, että vaikutusten arvioinnin kohteena ollessa lintuja tai vaikutusten kohdentuessa lajeihin tai luontotyypeihin vesistövaikutusten kautta, liittyy vaikutusten arviointiin usein epävarmuuksia, joita on haasteellista tarkallakaan selvittämisellä poistaa. Kuitenkin edellä mainituista puutteista huolimatta ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnin tarveharkinnan johtopäätöstä voidaan pitää luotettavana eikä hankkeesta siten arvioida kohdistuvan todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia Perämeren saarten Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin eikä siten varsinainen luonnonsuojelulain mukainen Naturaarviointi ole tarpeen. ”

Vastaavasti päätöksessä koskien Nevel Oy:tä Veitsiluodon teollisuusalueen jätevedenpuhdistamon ympäristölupa (Päätös 23.3.2026 115/2026 LVV-U/20045/2026).

Vaikka Natura-tarveharkinta olisikin suoritettu asianmukaisesti tai laajemmin kuin mitä alustavalta arviolta voidaan odottaa, käy ELY-keskuksen omastakin lausunnosta ilmi tarveharkinnassa ja sen analyysissä olevat epäselvyydet. Oikeuskäytännön mukaan tarveharkintaa tulee seurata varsinainen Natura-arviointi, mikäli tämä on objektiivisesti arvioituna tarpeen. Huomautetaan lisäksi, että tarveharkinta ei täytä oikeuskäytännössä vaadittua täsmällisyyttä siitä, että arvioinnissa ei saa olla aukkoja, ja siinä pitää olla täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily asianomaisella suojelualueella suunniteltujen töiden vaikutuksista.

Varaamme mahdollisuuden täydentää valitustamme tarvittaessa.

VAKUUDEKSI

Rovaniemellä, Kemissä ja Helsingissä 29.4.2026

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry

Saara Laivamaa, puheenjohtaja

Sisli Piisilä, toiminnanjohtaja

040 823 2443

lappi@sl.fi

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry

Karoliina Kehusmaa, puheenjohtaja

Hilkka Lipponen, sihteeri

Vesiluonnon puolesta ry

Jari Natunen, puheenjohtaja

Ympäristökemisti, FT

040 952 78 15

njarit@yahoo.com

LIITTEET

Valituksenalaiset päätökset

Liite 1. a-c Yhdistysten säännöt

Liite 2. VHaO Kaidin yluvan kumoaminen

Liite 3a. Shein pikamuoti 2025 YLE

Liite 3b. Teksti MOT Vaatteet myrkkytestissä 2024

Liite 3c. Shein 157 miljoonaa asiakasta kuukausi Euroopassa

Liite 4. Tekoälyselvitystä mahdollisista kemiallista sivureaktioista

Liite 5. Otteita Kaidin kumotusta ympäristöluvasta, Liite 2, tässä jatkona

Liite 6. VHaO 846/2024, lainvoimainen KHOsta.

Liite 7. CNGR 08.2 Ennaltavaraautumissuunnitelma NH3

Liite 5. Otteita Kaidin ympäristölupapäätöksestä (liite 2) s.61 viimeinen kappale- 69 2. kappale, lihavoituja lisätty. Asioissa on analogiaa, mutta valituksenalaisen luvan selvitykset eivät vaikuta perustuvan edes pilot-skaalan tutkimukseen.

Selvitysten riittävyys

Sovellettuina säännöksinä hallinto-oikeus viittaa päätöksessä aiemmin mainittuihin ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momenttiin, 49 §:n 1 momenttiin, 52 §:n 1 ja 3:n momentteihin ja 62 §:n 1 ja 2 momentteihin sekä toteaa, että lupamenettelyn keskeinen tavoite on toteuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan ennakkovalvontaa ottamalla huomioon ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate.

Lupaharkinnassa on ennen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan aloittamista kyettävä varmistumaan, että toiminnan ympäristövaikutukset ovat hallittavissa hakijan esittämällä toimenpiteillä ja toiminnalle asetettavilla lupamääräyksillä.

Lupapäätöksessä annettavien tarkkailumääräysten sisältö riippuu toiminnasta, toiminnan ympäristövaikutuksista ja pilaantumisen vaarasta.

Tarkkailuvelvollisuus ilmentää toiminnanharjoittajalle ympäristönsuojelulaissa säädettyä yleistä velvollisuutta olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja rajoittaa toimintansa päästöt ympäristöön mahdollisimman vähäisiksi. Toiminnanharjoittajaa ei voida tarkkailumääräyksiin velvoittaa yleiseen ympäristötilan seurantaan. Päästöjen ja toiminnan tarkkailulla toteutetaan ennen muuta toiminnassa olevan laitoksen tai toteutetun hankkeen lainmukaisuuden varmistamista osana luvanvaraisen toiminnan jälkivalvontaa.

Hakemuksen laatijalla on ympäristönsuojelulain 39 §:n 3 momentin mukaan oltava riittävä asiantuntemus hakemuksen laatimiseen. Luvan hakijan tehtävänä on lupahakemuksessa osoittaa, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Lupahakemus on lupaharkinnan perusta ja hakija on myös sidottu hakemuksessa esitettyyn. Saman lainkohdan mukaan hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat. Näin siksi, että aineistojen ja menetelmien laatua ei voida arvioida, ellei tiedetä, mihin ne perustuvat.

Asiassa on hallinto-oikeudessa kysymys siitä, ovatko lupahakemuksessa erityisesti jätevesipäästöistä ja jäteveden puhdistamisesta esitetyt tiedot olleet riittävät lupaharkinnan tekemiseksi ja onko tarkentavien, toiminnan päästöjä ja niiden vaikutuksia koskevien tietojen hankkiminen voitu jättää, ja miltä osin, toiminnan aloittamisen jälkeen selvitettäväksi. Edelliseen liittyen asiassa on kysymys myös siitä, ovatko hakemuksessa esitetyt tiedot erityisesti laitoksen prosessijätevesien puhdistamisesta riittävän luotettavat lupaharkinnan tekemiseksi vai olisiko lupaviranomaisen tullut ennen asiaratkaisun antamista saada luvanhakijalta lisäselvitystä ainakin siitä, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiin annetut prosessijätevesien pitoisuuksia ja puhdistamon mitoitus- ja puhdistustehoa koskevat tiedot perustuvat.

Lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 luetellaan tärkeimmät ilman ja veden pilaantumista aiheuttavat aineet. Asetuksen 15 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan ympäristölupapäätöksen ratkaisuosasta on käytävä ilmi näitä aineita koskevat päästöraja-arvot ja muut päästömääräykset, jos näitä aineita voi päästä ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 on sekä lueteltu aineita, joita ei saa päästää pintaveteen että yksilöity vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita. Aineille on lisäksi määrätty ympäristölaatumormeja. Päästökieltojen, päästöraja-arvojen ja ympäristölaatumormien tarkoituksena on ehkäistä luetelluista aineista aiheutuvaa pilaantumista ja sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Ottaen huomioon sekä säännöksen sanamuoto, ympäristönsuojelulain säännösten joustavuus että ympäristölupaharkinnan korostunut tapauskohtaisuus, lupaviranomaiselle jää harkintavaltaa sen määrittämisessä, mikä on kulloinkin lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys. Harkinta on tapauskohtaista kokonaisharkintaa ja tehtävä siinä viitekehyyksessä, joka muodostuu lupaviranomaisella käytettävissä olevista tiedoista hakemuksen kohteena olevasta toiminnasta ja sen prosesseista sekä toiminnan päästöjen laadusta ja määrästä. Harkinta on aina riippuvainen myös toiminnan sijaintipaikasta ja sen ympäristöolosuhteista. Toisaalta lupamenettelyn tarkoituksen perusteella on selvää, ettei lupahakemuksessa ole tarpeen esittää selvitystä sellaisista vaikutuksista, joita hakemuksen kohteena olevalla toiminnalla ei ennalta arvioiden ole.

Selvitysten riittävyttä arvioitaessa on edellä todetusti otettava huomioon ennakkovalvonnan kohteena olevan toiminnan luonne ja saatavilla olevat tiedot. Jos lupaharkinnan kohteena on **tekniikaltaan uudentyyppinen teollinen prosessi ja tähän liittyvät teollisessa käytössä vakiintumattomat puhdistustekniikat, täsmällisten selvitysten esittäminen toiminnasta aiheutuvista päästöistä voi olla hankalaa.**

Valituksenalaisessa asiassa on näin ainakin laitokselle rakennettavaksi esitetyn jätevedenpuhdistamon ja siihen lupahakemuksessa esitetyn puhdistuskonseptin osalta, osin myös raaka-aineen kaasutuksessa esitettäväksi käytetyn tekniikan osalta. Selvitysten on kuitenkin kaikissa tilanteissa oltava riittävät luvan myöntämisedellytysten harkintaan ja keskeisten lupamääräysten asettamisharkintaan. **Selvitysten on myös uudentyyppisen teollisen prosessin osalta oltava siinä määrin luotettavia, että hakemuksen perusteella voidaan varmistua siitä, ettei toiminnasta aiheudu laissa kiellettyä merkittävää pilaantumista.**

on lupamenettelyssä hyväksytty sivutuotteiksi silloin, kun ne täyttävät niille kemikaaleina asetetut laatuvaatimukset.

Yhtiö on hakemuksen täydennyksessä 1.12.2016 täsmentänyt, että vesistöön ja ilmaan johdettavat prosessiperäiset päästöt perustuvat taselaskentamalliin sekä kokemuseräisiin mittauksiin vastauksena aluehallintoviraston hakemuksen täydennyspyyntöön (7.11.2016), jossa hakijalta on

pyydetty perusteltu selvitys hakemuksessa käytetyille päästöarvioille ja päästömäärään mittaluokkaan sekä arviota skaalauksen keskeisimmistä epävarmuuksista Kemiin toteutettavassa laitoksessa.

Yhtiö on hakemuksen täydennyksessä (1.12.2016) muun ohessa esittänyt, että plasmakaasutuksen skaalausta ei tarvita, koska pilottilaitoksen plasmakaasutusyksikön koko vastaa sellaisenaan Kemin laitokselle suunniteltua tuotantoa. Kaasun puhdistustekniikkaan ei yhtiön mukaan liity epävarmuuksia, FT-synteesi on kehittynyt ja teollisuudessa laajasti käytetty tekniikka, minkä lisäksi hakija on testannut patentoidun katalyytin pilotti- ja demolaitoksilla. Yhtiön mukaan myös hydrogenoinnin katalyyttiä on testattu paljon ja vastaavia katalyyttejä käytetään teollisuudessa merkityksellisesti ien vaihteluväleille. Hakemuksen täydennyksen mukaan käytetyt **päästöarvot perustuvat pitoisuuksien osalta pilottilaitoksen kokemusperäisiin tuloksiin ja vuosikuormituksen osalta Kemin laitoksen tuotantokapasiteetille skaalattuihin määriin**. Yhtiön mukaan jäteveden puhdistusprosessi ja saavutettavat puhdistustulokset vastaavat käytettävissä olevaa tekniikkaa.

Jäteveden koostumusta koskevien tietojen osalta **yhtiö on viitannut (hakemuksen täydennys 7.12.2016) lupahakemuksessa prosessijäteveden pitoisuuksista jo esitettyyn sekä siihen, että purkuvesistä tullaan tehtaan käynnistyttyä määrittämään mittaamalla vesieliöstölle vaaralliset ja haitalliset aineet. Samalla selvitetään vesistöpäästöjen mahdolliset vesiympäristölle vaarallisten komponenttien pitoisuudet**. Bentseenille, tolueenille, etyyliille ja ksyleenille (jätevesien sisältämät aromaattiset hiilivedyt), fenoliyhdisteiden kokonaispäästöä kuvaavalle fenoli-indeksille ja polyaromaattisille hiilivedyille (PAH) on hakemuksessa arvioitu kokonaismäärät, mutta aineiden tarkempi jakauma ei yhtiön mukaan toistaiseksi ole tiedossa.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lupahakemuksesta aluehallintovirastolle annetussa lausunnossa (3.3.2017) todennut, että hakemuksessa **kuvatut laitoksen prosessijätevedet eivät ole kovin tyypillisiä tai erityisen helposti käsiteltäviä** teollisuusjätevesiä muun muassa sen vuoksi, että hakemuksessa kuvatun mukaan käsiteltävä prosessijätevesi sisältää runsaasti hitaasti hajoavia orgaanisia yhdisteitä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan anaerobimenetelmä (mädätys) biologisena käsittelynä ja tehostettu hapetusprosessi biohajoamattomien orgaanisten yhdisteiden hajotusmenetelmänä eivät vielä ole kovin yleisesti käytettyjä teollisuusjätevesien käsittelymenetelmiä Suomessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella olevan tiedon mukaan Suomessa ei teollisuuslaitoksilla ole käytössä vastaavanlaista jäteveden käsittelyprosessia.

Lausunnon mukaan hakemuksessa esitetty kuvaus jätevesien käsittelyn eri vaiheista, niiden mitoituksesta ja tehokkuudesta ovat hyvin yleispiirteisiä ja esittänyt, että luvan hakijalta pyydetään tarkemmat tiedot jäteveden käsittelystä minkä lisäksi olisi hyödyllistä saada tiedot myös pilottilaitosten jätevedenpuhdistamoista ja niiden toiminnasta esitetyn käsittelyratkaisun toimivuuden arvioimiseksi ja järkevien

luparajojen ja tarkkailuvaatimusten asettamiseksi.

Yhtiö on aluehallintovirastolle annetussa selityksessä (29.3.2017) esittänyt, että hakemuksessa kuvattu jäteveden puhdistuskonsepti on tyypillisesti käytetty Kiinassa kemikaali- ja öljynjalostusteollisuudessa. Yhtiö on samalla ilmoittanut, että Kaidilla on myös **kokemusta vastaavan jätevedenkäsittelykonseptin käytöstä pilottilaitoksella** Wuhanissa. Yhtiö on lisäksi tuonut esiin, että se on Wuhanin koelaitokselta kerättyjen tietojen avulla arvioinut alustavasti vedenpuhdistuslaitoksen eri vaiheiden komponenttikohtaisen puhdistustehokkuuden sekä liittänyt hakemukseen esimerkin vedenkäsittelylaitoksen puhdistustehokkuudesta vaihteluväleinen Wuhanin pilottilaitokselta.

Lupa-asian selvittämiseksi pidetyssä neuvottelussa 30.11.2017 on muun ohessa käsitelty laitoksen toiminnasta aiheutuvia vesistö päästöjä ja niihin liittyviä epävarmuuksia. Neuvottelumuistion mukaan hakija on ilmoittanut, että hakemuksessa esitetyn tiedon lähteitä ovat Kaidin tutkimusosasto, pilottilaitos Wuhanissa sekä numeerinen mallintaminen. Hakija on lisäksi täsmentänyt, että vastaavia puhdistamoita on Kiinassa, mutta ei kuitenkaan Kaidin pilottilaitoksella Wuhanissa. Hakijan mukaan tarkempia mitoitus tietoja esitetylle jätevedenpuhdistamolle ei ole saatavissa hankkeen tässä vaiheessa.

Hallinto-oikeus katsoo samoin kuin ELY-keskus, että Kaidin Kemin laitoksen jätevesiä ei voida pitää tyypillisinä ja helposti käsiteltävinä teollisuusjätevesinä.

Näin ollen pilottilaitoksen toiminnasta saaduilla ja hakemuksessa esitetyillä tiedoilla on keskeinen merkitys arvioitaessa Kemin laitokselle esitetyn jäteveden käsittelykonseptin käyttökelpoisuutta, koska vastaavaa konseptia ei aikaisemmin ole ollut Suomessa käytössä. Lupaharkintaa varten olisi pilottilaitoksen toiminnasta siten tullut saada mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot.

Asiakirjoista käy ilmi, että yhtiö on lupamenettelyn aikana täydentänyt vesistö päästöjä koskevia tietoja, mutta **selvityksiin on edellä kuvatusti täydennysten jälkeenkin jäänyt merkittävää epävarmuutta.** Tiedoissa on myös ristiriitaisuuksia, koska asiakirjojen mukaan yhtiö olisi lupamenettelyn loppuvaiheessa ilmoittanut, että Kemin laitokselle suunniteltu jäteveden käsittelykonsepti on käytössä kiinalaisissa laitoksissa mutta ei kuitenkaan pilottilaitoksella. Lisäksi pilottilaitoksella käytetty raaka-aine ei ole vastannut Kemin tehtaalle suunniteltua raaka-ainetta. Myös ilmapäästöjen osalta hakemuksen täydennykset ja lisäselvitykset ovat liittyneet lähinnä vain virheellisinä annettujen päästötietojen korjauksiin. Prosessista pois johdettavan poistokaasun puhdistaminen perustuu kaasunkäsittelyn eri prosessivaiheissa tapahtuvaan kaasun käsittelyyn osana tuotantoprosessia, josta hakemuksessa on esitetty teknistä kuvausta. Kaasukattilan ja öljynjalostuksen uunien polttoprosesseihin ei ole hakemuksessa esitetty erillisiä savukaasujen puhdistuslaitteita.

Edellä todetusti laitoksen jätevesi koostuu vaikeasti hajoavista ja osin eliöstölle haitallisista yhdisteistä. Jäteveden käsittelyyn kuuluu biologiseen

toimintaan perustuvia prosessin osia, joiden toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä ei ole hakemuksessa kuvattu. Asiakirjoissa ei myöskään ole esitetty arviota siitä, miten puhdistamon jonkin osaprosessin heikko toiminta vaikuttaisi muiden osaprosessien toimintaan ja siten jäteveden laatuun. Puhdistusprosessin kuvauksesta puuttuvat myös tiedot eri käsittely-yksiköiden mitoituksesta ja häiriötilanteiden aikaisista järjestelyistä.

Hallinto-oikeus toteaa, että pilottilaitoksen toiminnasta esitetyt tiedot ovat olleet hyvin yleisellä tasolla, kun otetaan huomioon jäteveden puhdistusprosessin muodostuminen useasta osaprosessista, joiden toimivuudesta

Kemin laitoksen kokoluokassa ei ole esitetty selvitystä. Lisäksi toiminnanharjoittajan toimittamissa tiedoissa esitetty jäteveden sisältämien

komponenttien pitoisuusvaihtelu on merkittävän suuri, eikä tämän vaihtelun syitä ole selitetty. Myöskään ei ole esitetty arviota siitä, mille tasolle suomalaisen havupuuvaltaisen raaka-aineen päästöt asettuisivat.

Asiakirjoihin ei ole liitetty tutkimus- tai tarkkailuraportteja, joiden perusteella olisi ollut mahdollista arvioida jäteveden käsittelykonseptiin liittyviä epävarmuustekijöitä. Asiakirjojen mukaa aluehallintovirastolla ei ole myöskään ollut käytettävissä tietoa siitä, minkälainen jäteveden puhdistusprosessi hakemuksessa viitatulla pilottilaitoksella on käytössä.

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että **yhtiö ei ole lupahakemuksen**

täydennyksissään ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 ja 3 momentin

edellyttämällä tavalla riittävän yksityiskohtaisesti kyennyt vastaamaan

lupaviranomaisen hakemuksen täydennyspyynnössä (7.11.2016)

esittämiin keskeisiin kysymyksiin koskien erityisesti hakemuksessa käytettyjen päästöarvioiden lähtötietoja ja niiden käytettävyyden varmistamista

Kemin laitosta koskevassa lupahakemuksessa. **Näistä syistä hakemukseen**

on jäänyt huomattavaa epävarmuutta erityisesti jäteveden puhdistusprosessien

ja vesistöpäästöjen, mutta myös prosessiperäisten ilmapäästöjen

osalta.

Pilaantumisen vaaran jälkikäteinen selvittäminen

Ympäristönsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista. Pykälän 2 momentin mukaan selvitys on toimitettava lupaviranomaiselle luvassa määrättyinä ajankohtana. Luvan muuttamisesta saadun selvityksen perusteella säädetään 90 §:ssä.

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 214/2013 vp) on todettu muun muassa, että pykälä vastaisi pitkälti voimassaolevan 43 §:n 1 momentin 5 kohtaa pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi annettavista määräyksistä. Käytännössä määräys voisi koskea tietyn ympäristövaikutuksen, esimerkiksi hajun tai melun, tarkempaa selvittämistä toiminnan jo alettua. Määräys saattaa olla tarpeen myös toiminnassa syntyneiden

jätteiden laadun selvittämiseksi. Selvitys toimitettaisiin lupaviranomaiselle. Tämä voisi saadun selvityksen perusteella täsmentää voimassa olevan luvan niitä lupamääräyksiä, joiden tarkentamisen vuoksi selvitysvelvollisuus on annettu. Lupamääräysten muuttamisesta näissä tilanteissa säädettäisiin jäljempänä 90 §:ssä.

Esitöiden mukaan lupamääräyksiä voitaisiin selvityksen perusteella muuttaa sekä lievempään että ankarampaan suuntaan riippuen lupamääräyksen luonteesta ja sisällöstä sekä selvityksen tarkoituksesta ja tuloksista. Selvitysvelvollisuutta ei voitaisi käyttää, jos selvitettävän tiedon on oltava lupaviranomaisen käytettävissä etukäteen, luvan myöntämisen edellytysten harkitsemiseksi tai keskeisten lupamääräysten antamiseksi. Selvitysmääräys poikkeaisi tarkkailumääräyksestä siten, että se annettaisiin tietyn, ennalta epävarmana pidetyn asian täsmällisemmäksi selvittämiseksi. Se tähtäisi lupamääräyksen muuttamiseen tai ainakin sen harkitsemiseen.

Hallinto-oikeus toteaa edellä luvan myöntämisedellytyksistä, selvitysten riittävydestä, toiminnan tarkkailusta sekä erityistä selvitystä koskevasta määräyksestä säädetyn sekä erityisen selvityksen tarkoituksesta lain esitöissä todetun perusteella, että ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaista erityistä selvitysmääräystä ei ole mahdollista osana ympäristölupaharkintaa käyttää siten, että toiminnan edellytykset tiettyjen toiminnasta aiheutuvien keskeisten päästöelementtien osalta tulevat tarkasteltavaksi vasta luvan myöntämisharkinnan jälkeen. Aluehallintovirasto on valituksenalaisen päätöksen perusteluissa arvioinut, että käytettävissä oleva aineisto, vaikka siihen liittyy epävarmuuksia, on ollut päästötietojen osalta siinä määrin kattava, että lupa-asia on voitu ratkaista. Aluehallintovirasto on kuitenkin päästötietoihin jääneiden epävarmuuksien vuoksi lupamääräyksen 43 ensimmäisessä kappaleessa määrännyt, että luvan saajan on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ensimmäisen toimintavuoden tehostetun tarkkailuun perustuva selvitys jäteveden laadusta ja vaikutuksista sekä päästöistä ilmaan 4 kuukauden kuluessa ensimmäisen toimintavuoden päättymisestä. Aluehallintovirasto on lisäksi lupamääräyksessä 56 määrännyt laitoksen ensimmäiselle toimintavuoden intensiivisen ja laajan päästötarkkailun varovaisuusperiaatteen mukaisesti, jotta prosessissa mahdollisesti tarkoittamatta syntyvät komponentit olisivat tarkkailun piirissä.

Aluehallintovirasto on perustellut lupamääräystä 43 seuraavasti: Luvan saaja on määrätty tekemään ympäristönsuojelulain 54 § mukainen erityinen selvitys käsitellyn jäteveden laadusta ja vaikutuksista sekä päästöistä ilmaan ensimmäisen toimintavuoden tehostettuun tarkkailuun perustuen, koska luvan saajan ei ole ollut mahdollista yksilöidä tarkoin jäteveden tai ilmaan johdettavien päästöjen sisältämiä haitta-aineita. Käsiteltyjen jätevesien haitallisten ja vaarallisten aineiden tarkempaa selvittämistä koskevaan selvitysvelvoitteeseen on liitetty vaatimus päästöjen kulkeutumisen ja sitoutumisen biomassaansa sekä sedimenttiin mallintamisesta sekoittumisvyöhykkeen tarkempaa rajaamista varten. Lupamääräyksen 56 päästötarkkailua koskevien perusteluiden mukaan laitoksen päästötarkkailu on määrätty ensimmäisen toimintavuoden osalta intensiivisenä, koska

luvan saajan ei ole ollut suunnittelun tässä vaiheessa mahdollista antaa tietoja kaikista vesiin johdettavien päästöjen komponenteista. Toisin kuin aluehallintovirasto, hallinto-oikeus katsoo, viitaten myös edellä hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetyn aineiston sekä hakemuksen laatimisessa käytettyjen laskenta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien yleispiirteisyydestä ja epävarmuuksista todettuun, että hakemuksessa ilmoitetut tiedot erityisesti laitoksen prosessijätevedestä niin päästöjen muodostumisen kuin niiden koostumuksen ja puhdistamisen osalta ovat jääneet liian yleiselle ja epävarmalle tasolle luvan myöntämisen edellytysten harkitsemiseksi ja keskeisten lupamääräysten antamiseksi. Luvan saaja on valituksenalaisessa lupapäätöksessä määrätty tekemään luvan myöntämisen edellytysharkinnan jälkeen sekä erityistä selvitystä koskevan määräyksen että päästötarkkailua koskevan määräyksen perusteella osin sen sisältöisiä selvityksiä toiminnan aiheuttamista päästöistä, joita koskevien tietojen on oltava lupaviranomaisen käytettävissä jo lupaharkinnassa vähintäänkin luvanhakijan esittämänä ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 ja 3 momentin mukaisena perusteltuna arviona. Hakemuksessa esitettyjen päästötietojen epävarmuudesta johtuen lupaharkinnassa ei siten ole myöskään riittävästi voitu varmistua siitä, onko lupamääräys 19 kaikilta osin parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen mukainen, onko sekoittumisvyöhykkeen määrääminen vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden osalta ollut kaikilta osin perusteltua ja ovatko tarkkailusta annetut määräykset riittävät. Asiakirjojen perusteella on myös jäänyt epäselväksi, voidaanko pilottilaitoksella käytettyä raaka-ainetta ja jäteveden käsittelyprosessia pitää riittävästi Kemin laitosta vastaavana niin, että pilottilaitokselta saatujen tulosten perusteella voitaisiin arvioida Kemin laitoksella syntyviä päästöjä ja niiden vaikutuksia. Hallinto-oikeus katsoo, että tässä tilanteessa hakemuksen puutteellisuus jäteveden käsittelyn ja vesistövaikutusten osalta on muodostunut niin suureksi, että käytettävissä ei ole ollut riittäviä selvityksiä luvan myöntämisen edellytysten harkintaa varten.

Lopuksi

Edellä lausutun perusteella päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston on ennen asian käsittelyn jatkamista varattava yhtiölle tilaisuus täydentää hakemustaan, mikäli yhtiö haluaa jatkaa hakemuksen käsittelyä aluehallintovirastossa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu huomioon ottaen lausuminen päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta sekä muista valitusperusteista ei ole tarpeen.